

ಉತ್ತಮ ಪಶುಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣೆ

- ಪಶುಗಳ ವಯಸ್ಸು 3-5 ವರ್ಷದೊಳಗಿರಬೇಕು.
- ಪಶುಗಳು 1-3 ಸೂಲದೊಳಗಿನವು ಇರಬೇಕು.
- ಹೆಚ್ಚು ಹಾಲು ಕೊಡುವ ಪಶುಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸೌಮ್ಯ ಸ್ವಭಾವದ್ದಾಗಿರುತ್ತವೆ.
- ಇವುಗಳ ಚರ್ಮ ಹಾಗೂ ಕೂದಲು ನುಣುಪಾಗಿರುತ್ತವೆ.
- ಕಣ್ಣುಗಳು ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತವೆ.
- ಹೊಟ್ಟೆ ಹಾಗೂ ಎದೆಗುಂಡಿಗೆ ದೊಡ್ಡದಾಗಿರಬೇಕು.
- ಕುತ್ತಿಗೆ ಹಾಗೂ ಇಣಿ ಭಾಗ ತೆಳುವಾಗಿರಬೇಕು.
- ಚೆಪ್ಪೆಲಬು ಹಾಗೂ ಚೆನ್ನೆಲಬುಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಕಡಿಮೆ ಇಳಿಜಾರಿರಬೇಕು.
- ಎರಡು ಹಿಂಗಾಲುಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರ ಅಗಲವಾಗಿರಬೇಕು.

ಕೆಚ್ಚಲು ರಕ್ತನಾಳ

ಕೆಚ್ಚಲು

ಚೆಪ್ಪೆಲಬು : ಚೆನ್ನೆಲಬು

- ಕೆಚ್ಚಲ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಇರುವ ರಕ್ತನಾಳಗಳು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ, ಉದ್ದವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಅಂಕುಡೊಂಕಾಗಿ ಇರಬೇಕು.
- ಕೆಚ್ಚಲು ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದು ಮೃದುವಾಗಿರಬೇಕು.
- ನಾಲ್ಕೂ ಮೊಲೆ ತೊಟ್ಟುಗಳು ಸಮನಾಗಿದ್ದು ದೊಡ್ಡದಾಗಿರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಹಾಲು ಬರುತ್ತಿರಬೇಕು.
- ಪಶುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುವಾಗ ಅವು ತುಂಬು ಗರ್ಭ ಧರಿಸಿರಬೇಕು ಅಥವಾ ಕರು ಹಾಕಿ ಎರಡು ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಇರಬೇಕು.
- ಪಶುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುವಾಗ 2-3 ದಿವಸ ಹಾಲು ಹಿಂಡಿಸಿ ನಂತರ ಖರೀದಿಸಬೇಕು.

ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಎಮ್ಮೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲು ಏರಿದಂತೆ ಎಮ್ಮೆಗಳು ನೀರು ನಿಲ್ಲುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಈಜಾಡಿ ಹೊರಳಾಡುವುದು ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯ. ಎಮ್ಮೆಗಳ ಚರ್ಮ ಕಪ್ಪಾಗಿದ್ದು ಮೈಮೇಲೆ ಕೂದಲು ಹಾಗೂ ಬೆವರು ಗ್ರಂಥಿಗಳು ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಬಿಸಿಲಿನ ತಾಪವನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಮ್ಮೆಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುವುದು ಅತಿ ಮುಖ್ಯ. ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದನಾ ಮಟ್ಟ ತೀರ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯ.

- ಸಾಕಷ್ಟು ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಬೆಳೆಸಿ ಎಮ್ಮೆಗಳಿಗೆ ನೆರಳು ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಬಿಸಿಲು ಹೆಚ್ಚು ಇದ್ದಾಗ ತಂಪಾದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವುದು ಉತ್ತಮ.

- ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ನೀರಿನಲ್ಲಿ (ಕೆರೆ, ಹೊಂಡಗಳಲ್ಲಿ) ಬಿಡುವುದು ಉತ್ತಮ. ಇಲ್ಲವೆ ದಿನಕ್ಕೆ 3-4 ಬಾರಿ ತಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಮೈ ತೊಳೆಯಬೇಕು ಅಥವಾ ನೀರು ಸಿಂಪಡಿಸಬೇಕು.
- ಕುಡಿಯಲು ಸಾಕಷ್ಟು ತಂಪಾದ ನೀರು ಕೊಡಬೇಕು.
- ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಹಸಿರು ಮೇವು ಅಥವಾ ರಸಮೇವು ಕೊಡಬೇಕು.
- ತಂಪಾದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ, ಸಾಯಂಕಾಲ ಹಾಗೂ ರಾತ್ರಿ ಮೇಯಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ.
- ಒಂದು ವೇಳೆ ಹೊರಗಡೆ ಮೇಯಲು ಬಿಡುವುದಾದರೆ ತಂಪಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ಸಾಯಂಕಾಲ ಬಿಡುವುದು ಸೂಕ್ತ.

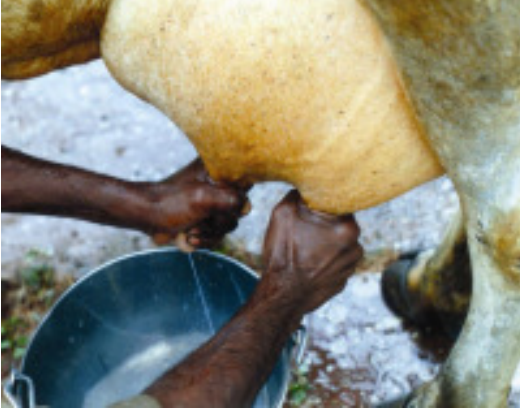

- ಎಮ್ಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆದೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ರಾತ್ರಿ ತಂಪಾದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅವು ಮಲಗಿದಾಗ ಗಮನಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

ಶುದ್ಧ ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಮಹತ್ವ

ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದ ಆಹಾರ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಬೇರ್ಯಾವುದೇ ಬಾಹ್ಯ ವಸ್ತುಗಳು (ಕಲ್ಮಶಗಳು, ರಾಸಾಯನಿಕ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ಹಾನಿಕಾರಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣು ಜೀವಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ) ಇರದೇ ಇದ್ದಂತಹ ಹಾಲನ್ನು ಶುದ್ಧ ಹಾಲು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು. ಶುದ್ಧ ಹಾಲನ್ನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಕೆಡದ ಹಾಗೇ ಇಡಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಉತ್ತಮ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಹಾಗೂ ಶುದ್ಧ ಹಾಲು ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತದೆ. ಶುದ್ಧ ಹಾಲಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಲೆಯು ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಶುದ್ಧ ಹಾಲನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ.

- ಹಾಲನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಆರೋಗ್ಯವಂತ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಬೇಕು.
- ದಿನಾಲು ದನಗಳ ಮೈಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊಳೆದು ಒಣಗಿಸಿ ಇಡಬೇಕು.
- ಹಾಲು ಹಿಂಡುವ ಮೊದಲು ದನಗಳ ಕೆಚ್ಚಲು ಹಾಗೂ ಮೊಲೆತೊಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊಳೆದು ಒಣಗಿಸಬೇಕು.
- ಹಾಲು ಹಿಂಡುವವರು ಆರೋಗ್ಯವಂತರಾಗಿದ್ದು ಅವರು ಕೈಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊಳೆದಿರಬೇಕು.
- ಹಾಲನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಗದಿತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂಡಬೇಕು.
- ಹಾಲು ಹಿಂಡುವಾಗ ಮೊಲೆ ತೊಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಅಥವಾ ಎಣ್ಣೆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಬಾರದು.
- ಹಾಲನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮುಷ್ಟಿ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಹಿಂಡಬೇಕು.
- ಹಾಲನ್ನು ಹಿಂಡಿದ ನಂತರ ಶುಭ್ರವಾದ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಸೋಸಬೇಕು.

ಪೂರ್ಣ ಮುಷ್ಟಿ ಹಾಲು ಹಿಂಡುವ ಪದ್ಧತಿ

- ಹಾಲನ್ನು ಹಿಂಡುವ ಹಾಗೂ ಶೇಖರಿಸಿಡುವ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊಳೆಯಬೇಕು ಹಾಗೂ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಲು ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು.
- ಹಾಲು ಹಿಂಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದನಗಳಿಗೆ ಬೆದರಿಸುವದು ಅಥವಾ ಹೊಡೆಯುವದು ಮಾಡಬಾರದು.
- ಹೆಚ್ಚು ಹಾಲು (ದಿನಕ್ಕೆ 10 ಲೀಟರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು) ಹಿಂಡುವ ದನಗಳನ್ನು ದಿನಕ್ಕೆ 3 ಸಾರಿಯಂತೆ ಮತ್ತು ಯಂತ್ರದಿಂದಲೂ ಹಿಂಡಬಹುದು.
- ಹಾಲು ಹಿಂಡಿದ ನಂತರ ದನಗಳ ಕೆಚ್ಚಲನ್ನು ತೊಳೆದು ಒಣಗಿಸಬೇಕು.

- ಹಾಲನ್ನು ಹಿಂಡಿದ ತಕ್ಷಣ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬೇಕು ಅಥವಾ ಶೈತ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಶೇಖರಿಸಿ ಇಡಬೇಕು ಅಥವಾ ಪಾಶ್ಚರೀಕರಿಸಿ ಶೈತ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಶೇಖರಿಸಿ ಇಡಬಹುದು.
- ಗಿಣ್ಣದ ಹಾಲನ್ನು 5 ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಬೇರೆ ಹಾಲಿಗೆ ಬೆರಸಬಾರದು.
- ಕೆಚ್ಚಲ ಬಾವು ಇದ್ದ ಪಶುವಿನ ಹಾಲನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾಲಿನ ಜೊತೆಗೆ ಬೆರಸಬಾರದು.

ಯಂತ್ರದಿಂದ ಹಾಲು ಹಿಂಡುವ ಪದ್ಧತಿ

ಎಸ್. ವಿ. ಹೊಸಮನಿ

ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ-೫೮೦ ೦೦೫ ☎: ೯೪೪೮೩೭೪೨೯೧